КАНАДА

MARUNCHAK COLLECTION
Newspapers & Periodicals

„КАНАДА“
виходить кождого тижня у Вівторок.

Річна передплата в Канаді $1.00
За границею $1.50

Видає
РУСКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА В КАНАДІ.
Адреса: **“КАНАДА”**
261 Fort Street, Winnipeg, Man.

~ CANADA ~

ЧАСОПИСЬ ПРОСЬВІТНА. ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА.

„CANADA“
Ruthenian Weekly Published Every Tuesday By
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA.
The best medium for advertisement.
Subscription per Year . . . $1.00
Address: „CANADA“
261 Fort Street, Winnipeg Man.

РІК III. Вінніпеґ, Ман. Понеділок 4 го Січня 1914. Число порядкове 70. Winnipeg. Man. Monday, January 4th 1914. Число 1 і 2.

ХРИСТОС РАЖДАЭТЬ СЯ!

З НАГОДИ СЬВЯТА РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО РЕДАКЦІЯ „КАНАДИ“ ЖЕЛАЭ ВСІМ КАНАДИЙСЬКИМ УКРАІНЦЯМ

ВЕСЕЛИХ СЬВЯТ

ТА

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

КОЛЯДА.

Бог предвічний народив ся:
2. Прийшов днесь із небес,
Щоби спас люд свій весь
І утішив ся.

В Вифлеємі народив ся:
2. Господь наш, Христос наш
І Пан наш, для всіх нас
Нам народив ся.

Обвістив се Ангел Божий:
2. Наперед пастирям
А потім зьвіздарям
І земним зьвірям.

Що за чудо там явилось:
2. Де Христа Невіста
Зродила Пречиста.
Там стала зьвізда.

А три царі несуть дари
2. До Вифлеєм міста.
Де Діва Пречиста
Сина повила

Зьвізда їм ся обявила:
2. В дорозі о Бозі —
При волі, при ослі —
Їм ознаймила.

Ей три царі, де ідете?
2. Ми ідем в Вифлеєм
З желанем з поклоном
І повернем ся.

Иньшим путем повернули —
2. Злобного поганця,
Ірода лукавця
Зовсім минули.

Йосифови Ангел мовить:
2. Малую Дитину
І матір невинну
Нехай хоронить.

“Слава Богу!” засьпіваймо:
2. Честь Сину Божому
І Пану нашому
Поклін віддаймо.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА. ЯКА НЕ БУВАЛА.
НАД ВЕРТЕПОМ ЗВІЗДА ЯСНА СВІТУ ЗАСІЯЛА.

СЛАВА ВО ВИШНІХ БОГУ НА ЗЕМЛИ МИР В ЧЕЛОВІЦІХ БЛАГОВОЛЕНІЄ.

Тисяч девятьсот і чотирнай цять років минуло від часу, як ангели і ангельські хори засьпівали перший раз над спячими пастирями, котрі стерегли своїх черед на полях Вефлеємських веселу пісню **“Слава во Вишних Богу і на земли мир”** і пробудивши їх зі сну, возвістили їм новину, що в стайні коло Вефлеєма народив ся Месія, Спаситель сьвіта, котрий приніс на землю мир, супокій, братерство, любов і **в человіцїх благоволеніє.**

Урадовані, бідні пастирі утішились радостію великою, що вже сповнились слова пророка і чим борше поспішили на вказане ангелами місце, щоби віддати поклін давно ожиданому Месії.

Будучи бідними не могли вони принести єму богатих дарів. Вони принесли, що хто міг вибрати; той найкрасше теля, а інший найгарнійше ягня, а єще інший барана, а найбіднійший вже котрий не міг нїщо з собою взяти — взяв сопілку, щоби милозвучним тоном увеселити нарожденного царя царів.

— І пастирі прийшли. Прийшли і застали в убогій стайнї в яслах на сїнї лежаче, маленьке дитятко. Не в палацах — а в убогій стайнї. Не в ліжку або дорогій колисці, а в яслах. Не в перинах — а на сїнї. Не в дорогих шатах — а онучами обвитий лежав Син Божий Спаситель сьвіта і Єму пастирі поклін оддали.

І царі прийшли поклонити ся Ісусови. Звізда ясна засїяла на всходї і за єї проводом три Перситські царі поспішили віддати поклін новонарожденному Цареві. Царі мали більше тай взяли більше. Они

принесли в подарунку золото ладан і миро.

Прийдім і ми, дорогі Брати і Сестри і приантаймо як належить память Єго народження. Коли як коли, але сего року застановім ся при сьвяткованю Рождества Христового над нашою долею. Пригадаймо за нашу рідню, наш старий край, наші братя і сестри, наші села і місточка. Брати наші проливають кров а сестри і родина наша знищена і обдерта виждає голодової смерти. Хати наші повалені, села наші попалені, а з загонів наших поробили царі цвинтарі. Така нещасна доля діткнула наш родимий край.

Віддаймо і ми поклін нарожденному і просім его, щоби своєю ласкою возвеселив серця нашої родини, щоби дав їм духа витревалости перебути се страшне горе.

Принесім і ми дари не нарожденному, бо Він від нас їх не потребує, але віддаймо хто що може на поповнений фонд для наших бідних братів і сестер, котрі дуже а дуже потребують нашої помочи. Замість видавати наші центи на трунки, віддаймо їх на добру ціль, а она принесе користь нещасним і возрадує нарожденного Ісуса, за що Він буде нас благословити і настане мир і в человіцїх благоволеніє!

З НОВИМ РОКОМ.

З Новим роком, братя милї.
В новім щастю, в новій силї
Радісно витаю вас
І бажаю, щоб в здоровлю,
В мирі, з братньою любовю,
Він тепер пнов вам час.

І бажаю, щоб трудяще
Те житє вам як найкрасше
Без біди минуло всїм,
Щоб думками ви мінїли
Богатїли, не бідїли,
Щоб веселий був ваш дім.

І бажаю, щоб ми згідно,
Сьміло, сьвідомо, свобідно,
Йшли до спільної мети:
В своїй хатї жить по свому,
Не корити ся нікому,
Лад найкрасший завести.
Щирій праці Бог поможе!
Дай нам Боже все, що гоже!

ВІСТИ З ПОЛЯ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ.

ШІСТЬ НІМЕЦЬКИХ РЕГІМЕНТІВ ЗНИЩЕНИХ.

Британська офіциальна історія заїлої борби межи союзниками а Прусаками коло Ипрес.

Лондон, 29 грудня.

Від Британського офіцира при генеральнім штабі на поли битви, надійшов опис битви в Ипрес межи Союзними арміями а кайзеровою прускою гвардією в котрій то битві шість німецьких регіментів дістало зовсім знищених. Він розказує:

Несучи лист від нашого коменданта до англійського генерала, котрий комендерує нашою групою в околиці Ипрес, я приїхав до его кватири в полудне.

Кватира знаходить ся під голим небом на буряковім поли помежи двома великими стіжками соломи. Около сто фітів звідси сховок для мого автомобіля. В супроводі офіцира з службового корпусу я лізу на руках і ногах до іншої стирти соломи віддаленої о яких 300 ярдів, з котрої як мені сказали можна видіти борбу.

На верху стирти побачив я англійського офіцира, з трубою і далековидом в руках, котрий давав розкази шістьом полевим гарматам. Труба тут єму показалась конечностію позаяк шелї неприятеля тріскають з страшенним, оглушуючим, гуком на віддаленю о 200 ярдів.

Високо в воздусі три неприятельські воздушні літаки літають понад батерією слїдячи за ефектом шелів. Несподівано один з них віддалив ся вскід.

"Він полетів повідомити своїх що шелї падають від нас о 200 ярдів". — "Нам треба забратись звідси.

Капітан батерії зрозумів інтенцію летуна і на его команду в моменті коні причвалали в передьпряглє і посунули шість канонів о 300 ярдів на ліво. Ми пішли за ними. Маневр був виконаний з точностію зегарка і тревав лише шість мінут за других шість мінут канони зіяли вже знов огнем.

Огненний язик показавсь далеко на право від нас, тріснула шеля і коли чорний клуб диму уступив ми зобачили що стирту на котрій ми перше сидїли розписли кулі на чотири вітри. "Німці злибали нашу ціль, однак десять мінут запізно" сьміючись проговорив мій товариш.

Довга долина простягаєсь перед нами. Ми стоїмо на горбку, котрой підносить ся около 50 фітів понад долиною і звідси Британська Артилерія стрілє на німецьку інфантерію, котра від нас о яких 2.000 ярдів посуваєсь в болоті.

Я налічив легко пять регементів разом, однак я добачив щей шестий котрий флянкував щоби заступити як видко дорогу французькій кольоніяльній трупі, котру ми рано лишили 12 миль по заді.

Відлучений регемент есть се другий пруський регемент гвардії, пиха кайзера, 2.500 найвідважнійших і найбільше вишколених жовнірів в сьвіті. Тепер як раз перша година. За одну годину лише 300 з них лишило ся живими на полі битви.

Тихий вітрець подув в нашу сторону і приніс нам звуки військової музики. Се регементова банда загріває вояків до борби. Під підніжем гори на котрій ми стоїмо простягають ся двайцять шанців в котрих повно шкотської і англійської інфантерії. Они спокійно очікують атаку. Сї шанці суть німецькою цілею, коли они їх і британську батерію раз заберуть тогди їм уже отворена дорога аж до Ипрес.

По за нами розліг ся стукіт копит. Три більше англійських батерій приходить на підмогу. Коні випрягли позиймали кайсони і неминуло пять мінут як двайцять чотири дула почали викидати з себе сталь. В долині Німці запинились. Они суть тепер від нас віддалені лише на 1.500 ярдів і кождий вистріл робить їм шкоду. Сїра маса посунулась еще в перед, принизила ся, однак острий звук трубки посунув їх наперед і они пустились бігцем на шанці.

На тисячу ярдів наші батерії знов їх приймили. Вивіваючи двайцять-чотири шелї на мінуту наші стрілї роблять великі виломи межи лїнією штурмуючих. Компанії мішають ся, регіменти в переполоху злучують ся. Офіцири гальопують з боків видко хотять привернути порядок.

Між тим артилерісти тихо працюють, піт залива їх очи і спливає по щоках однак їх післанці несуть смерть і знищене.

Другий лише регімент з гвардії, на право, здаєсь не тиканий і гальопом він жене. В тім чути голос рогової труби. Шкоти пробудились. Вискочили з шанців і пустились бігцем против замішаних Німців.

Гальопом, Шкоти і Англійці, пару лише кроків одні від других, з криком демонів впали на неприятеля. Пальба затихла. Тепер лише розправа зимної сталї. "Знини огонь" закричав наш капітан" "а то й наших поцілиш". І ми лишились лише зрітєлями.

Оден комендант батерії аж крикнув: Боже подивись! Наші пропали! На право ґвардія несподівано рушилась, труба затрубіла і сїра маса гальопувала щоби зайти наших з заду. Ситуація десператна а наша артилерія безпомічна.

Слухаємо! Поза горою доносить ся до нас звук пісьні, котру то Німці вже нераз чули. Голос стає чим раз голоснійший і голоснійший. Бравіт мосяжу і захриплї голоси сьпіваків заглушують стогни і проклони живої маси котра бореть ся в долині.

"Марселєза! Шкоти і Англійці єї почули. Тримайтесь кричимо ми, Французи приходять на поміч. Они нечують нас однак ми примушені кричати — напружене невитримане. Поперед нашою батерією компанія Спасісів перелетїла за нею друга і трета від так жувави. З притисненими ґверами до клубів з баґнетами в долину видихуючи над поверхню долини свою улюблену арію, людська навала кинула ся на ґвардію.

Лїнії захитались неописаною стягою кольорів, сині, синї, жовті і червоні уніформи в котрих ледви мож було розріжнити фігури людей. Люде показувались піднесені з ніг і кидані високо в гору.

Заскочена з заду і переду Британцями і Французами ґвардія сама лишилась. Десять разів недобитки кайзерових найвідважнійших регіментів припускали штурми і десять разів були кинені в зад раз проти Британців то знов проти Французів, і з криком камради, камради почали кидати свої карабіни.

В 2 годині вже було по всім. Британцї і Французи лишили на полі битви 1.200 людей а з Кайзерової другої ґвардії неостали в живих лише 300 людий.

Далеко на долині кілька бандів Баварців втікали ніким не гнані в Британії і Французи зібравшись в около нашої батерії під горою заграли і засьпівали "Марселєзу". Сонце зайшло за хмари і дрібний дощ зачав росїти з неба немовби плакав над трупами, котрих чотири тисячі вкрили побоєвище а котрі всі еще перед годиною були живі і веселі.

Борба над Бзурою стоїть добре. Москалів побито знова над мазурськими озерами.

Берлін 28. грудня.

Німецький генеральний штаб доносить, що союзна австрійсько - німецька армія продовжає успішно свої атаки над рікою Бзурою. В сїй стороні они ожидають на скріплення, в цїли сильного удару на Варшаву, що вони доперва тоді зроблять, коли здовж Пилиці і Ніди посуваючи ся австрійсько - німецька армія трохи більше зближить ся в північно - східнім напрямі до польської столиці.

Та армія веде тепер на правім березі ріки Ніди, на полудневий схід від Томашова, успішну офензиву і щодня здобува новий терен. Центр союзної армії, яка іде на Варшаву стоїть на лїнії, яка простягає ся від впливу Бзури на схід до Ловічу, а звідси до Скерневиць. В сїй околиці оперуючі війска є злучені над Равкою з армією, яка мину пає в перед над Пилицею, підчас коли праве крило союзників бореть ся над Нїдою.

Коло Лецен в Східних Прусах Москалів, які зробили атак на німецькі позиції, побито і они утїкли лишаючи в німецьких руках 1.000 бранців.

Урядовий німецький комунікат дослівно звучить так:

"В околиці Лецен відбилисьмо московські атаки і взялисьмо 1.000 бранців.

В північній Польщі, на півночи від Висли положене є незмінене. На полудне від Висли наша офензива над рікою Бзурою поступає в перед. Також на правім березі Пилиці, на полудневий схід від Томашова наші атаки увінчали ся успіхами

Дальше на полудни положене незмінене."

Залізний пастух Гінденбурга.

Лондон, 28. грудня.

Підчас коли Берлін доносить, що на цїлім фронті в Польщі панує спокій (?), то Петроград каже, що Москалї на кількох точках перейшли до офензиви і здобули 11.000 бранців.

Одна австрійська армія іде долиною Ніди в напрямі на Тарнів, щоби ударити на Москалів з боку.

Фельдмаршалок Гінденбург держить Вислу дальше в зелізних клїщах і мабуть розпочне загальний похід на Варшаву з сторони Торуня в Західних Прусах.

Над Нідою, близько галицької границї ведеть ся борба без перерви.

Париж, 28. грудня.

Французьке міністерство війни дістало таку вістку:

"Німцї, які перейшли через ріку Бзуру на полудне від Сохачева, потерпівши великі страти, знова уступили за ріку. Всї німецькі атаки, справовані на Волїмов, відбито.

В околиці Іновлодзь над Пилицею і на полудне від сеї околиці треба занята борба. Здовж Ніди і на полудне від Висли борба приберає корисний перебіг для Москалїв."

Російський комунікат.

Петроград, 28. грудня.

Російський генеральний штаб видав нині таку заяву:

"На лівім березі Висли положене майже нічо не змінило ся.

Між долішним бігом Висли а рікою Пилицею борба притихла дня 25. грудня. Лише в одній місци ведеть ся день і ніч борба. Над долішним бігом Ніди прийшло до завзятої борби між нашою і австрійською армією. В сїй околиці взялисьмо для 24. грудня в полон 68 офіцирів і 4.000 жовнірів.

В Галичині перебіг війни є для Москалїв корисний."

Турки віднесли на Кавказі велику побіду. 6.000 Москалів дістало ся в турецький полон.

Берлін, 28. грудня.

З Царгороду прийшло урядове донесене, що Турки напали на Кавказі в ночі на московські становища і зовсїм розбили московську армію. 6,000 Москалїв дістало ся в полон, а решта утікла.

Турецька воєнна управа використала сю побіду і запорядила дальше переслїдуванє ворога. Москалїв прогнано на кавказьку границю, а всї їх становища і много воєнного матеріялу дістали ся в турецькі руки.

Російський відворот перемінив ся в дїйсну утечу.

Московський комунікат нічо не говорить о пораженю на Кавказі, лише каже, що на перській границі панує спокій.

Воздушні візити.

Перед кількома днями французькі летуни кидали бомби на німецький шпиталь в Альзації. Щоби віддячитись за се німецькі летуни заявили ся передвчера над французьким містом Нансі і кинули кілька середної ваги бомб.

З Петрограду знова доносять, що 5 німецьких аеропланів зявило ся над Сохачевом і кидали бомби, які убили 8 осіб а більше як 100 поранили. Одна бомба впала між товпу людий, які приглядали ся рухам німецьких летунів. В наслідок експльозії бомб много домів запалило ся.

Англійці атакують німецьке побереже.

Берлін, 28. грудня.

Німецький адмірал оголосив нині, що сильна англійська ескадра заатакувала німецьке побереже, але Німці при помочи цепелінів і аеропланів відбили ворожий атак завдаючи притім свому противникови великі страти. Комунікат адміралтету звучить:

"Дня 25. грудня заатакували 8 англійсь. гідропланів один німецький залив. Гідроплани (се літаки, які однак можуть плавати і по воді), які прибули з кораблями, вдерли ся до залову і кинули бомби на стації в нім кораблї і на газометр в Куксгавен, однак не попали в їх і не зробили ніякої шкоди.

Німці сейчас взяли сї гідроплани під ціль і прогнали на захід. Німецькі цепеліни і аероплани злетіли сейчас в воздух а ніби вислїджена англійської фльоти і їм вдало ся попасти бомбами два англійські контрторпедовці і запалити один корабель. Густа мрака перешкодила в продовжуваню борби".

Англійці — як видно — хотіли віддячити ся Німцям за їх атак на англійське побереже, і хоч вправді не зробили свому противникови ніякої шкоди, то все таки доказали, що через мінові поля можуть переїхати не лише Німці але і Англійці.

Великі страти союзників коло Ст. Губерт в Франції

Берлін, 28. грудня.

В нинішнім німецькім комунікаті замітний особливо один уступ, в якім говорить ся про великі страти союзників в Франції, які вони понесли намагаючись здобувати сильні німецькі становища. Комунікат звучить:

"В околиці Ніюпорту відбито всї атаки, які підприняли Французи і Англійці в ночі з 24. на 25 грудня.

Наші успіхи в борбі з англійськими і індийськими полками коло Ст. Губерт тепер можемо дещо докладнійше оцінити. Ми взяли в полон 18 офіцирів і 818 жовнірів і здобулисьмо 14 машинових карабінів, 12 приладів до кидання мін і много иншого воєнного матеріялу. Ворог лишив на побоєвищу більше як 3.000 убитих. Англійці просили о застановлене борби щоби можна було похоронити убитих. Німецькі страти були зовсім незначні.

Коло Аррас зведено кілька менших борб, в яких ми взяли 300 бранців. В Вогезах і в Альзації положене незмінене."

Коли німецький генеральний штаб доносить про борбу все щось певного, то французький вдоволяєть ся лише заявою, що "на многих точках наші атаки увінчали ся успіхами."

Австрійсько - німецькі страти виносять около 3.500.000 мужа.

Копенгага, 28. грудня.

Пруські листи страт виказують дотепер 753.202 імен убитих, ранених і полонених.

До того треба 80 лист саксонських, 82 віртемберських, 125 баварських і 13 морських. Загально беручи, то пруські страти дотепер виносять 250,000 убитих, 850.000 ранених і 400.000 полонених що разом дасть півтора міліона мужа. З саксонськими віртемберськими і баварськими стратами, загальне число німецьких воєнних страт виносить около 2.000.000. Австрійські страти виносять около 1.500.000 убитих, ранених і полонених. Єсли ті числа були би хоч в приближеню правдиві, то Німеччина і Австрія була позбавлена — хочби й на якийсь час — великої части своєї активної армії. Тім треба памятати, що велике число ранених, около 70 процент в протягу одного місяця вертає до фронту. Коли взяти під увагу французькі інформації, що Німеччина виставила до борби (4.350.000 мужа (се однак є певно замало!) Австрія 3,500.000, то в такім случаю німецько - австрійські страти виносили би 14 процент загального числа їх армій.

Цікаве є однак, як великі є страти Росії, Англії і Франції і з їх малими союзниками?....

Заснований 1900.

ДР. МОРДЕН,

Дентист,

котрого заряд сеї часописи рекомендує **Сотки людий** скористали з нагоди зниження цїни за направлюванє зубів.

ЧОМУЖ ВАМ НЕ СКОРИСТАТИ.

Ми закладаємо золоті зуби по 5 дол.

Тягнемо зуби без болю.

Маємо прилади за помочию котрих направляємо зуби так скоро, що людий мешкаючих поза містом обслугуємо дуже скоро.

Наша адреса:
482½ Main Str.,
Realto Block,
Winnipeg, Man.

ГОВОРИМО ПО РУСЬКИ І ПО ПОЛЬСЬКИ.

Під Варшавою заговорили вже величезні німецькі армати.

Петроград, 1. січня.

Нині оголошено слідуючий рапорт російського генерального штабу:

"Між долішною Пилицею і Вислою зведено вчера лише помінші борби. Німцї опустили свої шанці коло села Містрженіце на правім березі Бзури і уступили на лївий беріг. Над Равкою російська артилерия бореть ся з численними тяжкими німецькими батеріями.

Ми прогнали ворога з його шанців не далеко села Сумина яке він від нас відобрав. Підчас того атаку здобулисьмо много бранців і кілька машинових карабінів.

В центрі, між Пилицею а Вислою, було чути лише арматний огонь. На обох крилах ми поступили в перед.

Підчас атаку на одну німецьку редуту на полудне від Іновлодз здобулисьмо три машинові карабіни.

Наші війска, які перейшли через долину Ніду, здобули штурмом села Старокорчін і Сєнїславіце, які були сильно укріплені. В тих борбах взялисьмо в полон 40 австрійських офіцирів і 1700 жовнірів і здобулисьмо 3 машинові карабіни.

В Галичині австрійська армія, в силі 175.000 мужа, уступає дальше в зад на лінії — Лїско — Сянок — Дукля Жмигород.

Недогідний терен перешкаджає сильно російській армії в переслідуваню Австрійців. Вуленькі долини поміж недоступними горбками сприяють Австрійцям і хоронять їх від московських атаків з боків. В послідних двох тижнях Москалі мали взяти 50.000 австрійських бранців."

Московський похід в Галичині сплинений.

Відень, 1. січня.

Урядовий комунікат виданий послідної ночи звучить:

"В Карпатах наша армія заатакувала Москалів на півночи від просмика Ужок і занята кілька горбків. Наші контратаки на північ від просмика Лупків спинили московський похід.

Дальше на заході вороги заатакували гірські проходи, однак з малою силою. На півночі від Горлиць, в Галичині, на північний схід від Закличина і над долішним бігом ріки Ніди московські атаки зовсім не повели ся. На схід від Томашова ми і наші союзники поступаємо постійно в перед.

На Балкані панує здовж цілої сербської границї цілковитий спокій. Нічні атаки Чорногорців на Ґат і Гаству, коло Требіне, відбито."

Офіциально оголошено також, що рапорт який прийшов з боєвого фронту уважає російські донесеня про полонене австрійських офіцирів і жовнірів, сильно переборщена, хоч признає, що тяжко доклад но означити число тих бранців.

Міністерство війни видало заяву, в якій доносить о реорганізації австрійських боєвих лїній. Ту реорганізацію, конечну задля висилян великих російських скріплень до Галичини, вже укінчено, австрійську армію розставлено по всіх догідних місцях, а нові становиска є так добре дібрані, що всяка небезпека окруження через ворожу армію є виключена.

Москалі опустять Варшаву. Борба над Пилицею рішить про судьбу Галичини.

Берлін, 1. січня.

Воєнний знаток, майор Морат, описуючи положене на східнім воєннім терені, каже:

"Всї воєнні авторітети є одної думки, що Москалі небавом будуть мусїли опустити польську столицю. Її значінє як твердинї, як се загально відомо, є дуже мале, але сильно укріплені становиска перед фортами, як можна сподївати ся, будуть завзято боронені. О змаг щоби їх вдержати, треба би було великих мас війска.

Після всякої правдоподібности російський генеральний штаб кладе більшу вагу на се, щоби свою головну армію цїло стягнути за Вислу, як розпинути цілу свою силу на захід від неї.

Покищо пляни російського генерального штабу є незнані і для того можливим є, що він буде старати ся вдержати свої становиска на захід від Висли. Політичні огляди можуть його до сего спонукати без огляду на злучені з тим пляном небезпеки.

В кождім случаю пораженє Москалїв на північ від ріки Пилиці рішить про судьбу російської армії, яка оперує в Галичині."

Турки йдуть на Кавказі все вперед.

Петроград 1. січня.

Після донесеня російського кавказького генерального штабу Турки скоро поступають в двох долинах Закавказії вперед. Часть турецької армії, яку сконцентровано в околиці Ялїніі і Хаме іде якраз на сильно укріплене російське місто Ардаган, яке лежить 50 миль на полудневий схід від Батума.

Коло Сарікаміш тревав дальше борба. Турецька армія, яка там оперує, має на цїли здобуте міста Карс, положеного на 90 миль на схід від Батума.

ВОЄННА ВСЯЧИНА.

ОПОВІДАНЄ ЖОВНІРА.

Один жовнір так описує, що він пережив на поли війни:

Я лежав — говорив він — і чув що хвиля, як кулї з одного то з другого боку падала на пісок і заглублювалась. Однак моє місце було безпечне що до сього.

Аж ту несподівано почали падати шрапнелї. Се артилерия зачала роботу і менї стало страшно. Але такого страху я ще ніколи не пережив в моїм житю.

Ціле моє житя пригадало ся менї нараз. Я віби бачив всїх, говорив з усїми. Так мріючи, я лежав і рівночасно слухав, коли кусень шрапнели впаде на мене і мене не стане на сьвіті.

Довкола лежало богато побитих, порвані тїла, кров червоніла. Стало занадто небезпечно в сїм місци; нам розказали перейти дальше, де падало меньше шрапнелїв. Треба було лізти рачки, не підносячись високо. А кругом трупи, кусні тїл валяють ся по землї.

І богато з тих, що лїзли зі мною рачки, згинули побіч мене. Мене одного жадна куля не зачепила.

Власне се надзвичайне явище, що одного трафить кілька куль нараз, а другий зовсїм не ранений.

Я мав товариша, якого кулї обминали. На моїх очах три рази зірвало йому шапку з голови, а йому нїчого не стало ся. А знов инший випадок згадаю. Лежали ми в тім же місци, з якого ми забрали ся перед хвилею. Мій товариш, лежачи побіч мене, знетерпеливив ся і каже:

— Що вони нас тут мучать. Або нехай нас шлють в огонь, або що, бо я довше тут не витримаю. Я подивлю ся що вони там діють ся.

І зачав підіймати ся. Я хотів його затримати, та не успів. Він підняв ся трошка, та в тій хвили куля влучила його в саму середину чола. Так наче би для него та куля була призначена.

Та я відійшов від річи.

Коли ми перейшли на инше місце, трохи нам полекшало. Дармуючи я почав вобразувати рани двох товаришів, як нараз два гранати розпуклось над нами, від яких згинув один мій товариш, а мене поранило так сильно, що от вже третий тиждень лежу в шпиталї.

Дротяні оборони на війні.

Нема майже нічого, що не малоб нині застосованя у війні. Ледви познать ся новий винахід, нераз зовсїм невинний, а за час бачимо, що богиня війни краще всїх послугує ся сим винаходом.

До таких невинних на вид винаходів належить і огорожа з колючого дроту, або по тутешному "фенс". А такі огожі відграють велику ролю на воєннім полі.

Перший раз ужило дротяних огорож для воєнних цїлий Бури. Щоби спинити англійську кавалерію, вони закладали низько понад землею дроти, вишукуючи, коли можна, таке місце, де їх найменьше можна видїти, як в стерни, в траві, збіжу.

Треба собі уявити, що дїєть ся, коли кавалерія, не сподїваючись нічого, зайде поміж такі дроти. Передні коні падають, зачинившись ногами за дроти, другий ряд падає на них. Кілько замішаня, калїцтва і смерти мусить бути в такім місци!

Тепер огорі з дротів роблять всї армії. Така огорожа може бути висока на метер і висша, або дуже низка, навіть кілька палїв понад землею.

Однакож дріт помотаний тут не так просто як у звичайних огорожах, але в ріжних напрямах, закрутах, переметах, аби не легко було його розмотати, а хоч би і поперетинати. До сього є в кождім війску потрібні специялісти.

Огорожа така спиняє і кавалерію й інфантерію. Колючий дріт калїчить коні, а у війні нема часу їх лїчити. Коли рани завеликі, тоді кінь непридатний і треба його застрілити, або пустити, нехай іде пасти ся, коли хоче.

З ТАБОРІВ.

Один наш галицький жовнір здобув в кровавім бою під Перемишлем російську хоругов, але без держака. Запитаний капітаном чи тяжко приходилось йому відбити ворогови шінну, хоругов, жовнір таке дав в відповідь:

Зовсїм ні. Будучи в передній сторожи попались нам в руки грубий російський полковник. Менї відразу впала в очи його бундючна грудь; а ще до того з цїй пасованої блюзки, там де не було вже ґузиків, визирав кінчик якоїсь не то серветки, не то кольорової хустинки.

На приказ старшого, ми відіпняли "нашому" полковникови його закровавлену шаблю, а я ще з цікавости, нібито нехотячи, потягнув за підозрілий кінчик... тягну, тай дивлюсь, а се хоругов його полку.

Запитаний полковник відповів, що них в разї небезпеки старшина ховає хоругви, щоби не попались в руки ворогам.

Так то і попала ся та хоругов разом з полковником в мої руки.

Жіночий "капраль".

Недавно цїкаві мешканці хорватської столиці, Аґраму, не могли надивитись на женського вояка — капраля. Цікаві панички товпами тягнули за сим капралем так, що сей а властиво ся, мусїла втікати, до першої камениці, щоб лише сховати ся перед цікавими. Справа з тим жіночим капралем мала ся як слїдує: Коли покликано в воєнний давін, муж її, як резервіст, став під воєнним стягом. Вірна дружина за нїчо в сьвіті не хотїла розлучитись зі своїм мужем. Вона внесла просьбу о позволенє йти разом з мужем на війну що її і вволено. І си відважна женщина йшла разом з мужем всюди, де лише приказано. Тай не одної смерти она чула.

Але раз нещастє схотїло, що підчас одної стрічи попалась разом з мужем і ще з многими в сербські руки. Однако завдяки жіночому відступови зуміла вона увільнити ся з сербської неволї, підчас коли її мужа з прочими відставлено до Нішу. Прибита горем на души повернула до Ваналюки, де за її проворність і хоробрість надано їй ранґу капраля і призначено до активної служби в місті Пастрія.

Як новоіменований капраль, випросила собі ще два дні урльопу, виїхала до Аґраму а звідси мала назад повернути до своєї служби. Але цікаві люди не дали її перейти спокійно вулицею, та товпою, як ті малі діти, бігли за незвичайним капралем у спідници.

Dr. B. GERZABEK

Одинокий Руський Лікар зі Старого Краю в Канаді.

СПЕЦІЯЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТИЙ

Приймає хорих дома від ч. 413 BELKIRK AVE на розі Salter & Pritchard від год. 1-3 по пол. і від 9-10 вечером. Telephone: St. John 886 ... в АПТИЦІ ЕЛЄКТРО-МЕДИЧНІЙ, ... від 9-12 рано; 3-6 по пол. і 7-9 вечером. WINNIPEG, MAN.

РОСІЙСКІ ГАРАЗДИ.

Кореспондент петроградської агенції звиджував ріжні місцевости Галичини на полудневий схід і полудневий захід від Львова: при сїй нагоди звидів Перемишляни, Рудки, Самбір і коли доїхав до Судової Вишні, описує то, що видїв.

Коло Перемишля і Янчина дають ся ще видїти слїди завзятих борб. Ріка Гнила Липа закидана всяким воєнним матеріялом. Декуди повитягано сей матеріял і поскладано.

Салдати хочуть жити добре з населеним а російщене відбувають ся мирною дорогою. Дня 15. жовтня кореспондент відвідав Самбір. Після його оповідань від Карпат чути гармат ві стріли зі сторони Старого Самбора. З тамтої сторони привозили ранених жовнірів ріжних відділів.

Самбір. Житє дороге. Тому, що урядники не дістали пенсії, дає ся відчувати страшна нужда. Нема цукру, соли, муки, дріжджи й вугля. В Самборі зорганізовано добродійний комітет, що займає ся несенєм помочи для убогої людности. Місцеві власти виїхали перед війною, лїстав ся лише суд, під проводом президента Галковського.

Стрий. Саме місто не потерпіло підчас борби. Однак богато мешканців втїкло по заняттю міста Москалями. Старостою іменовано Поляка, гімназіяльного професора Вл. Філяра.

Перемишляни. В 36 селах сього повіта згоріло 1,196 домів. В самім місті лишило ся богато мешканців, які відчувають голод. Недостає їм средств живности, соли, нафти, цукру. Населене повіта зовсїм не обсїяло піль озиминою, бо нема ні коний, нї возів, ані насїня.

Рогатин. З початку населене втїкало, а тепер вертає дехто та замешкує порожні доми. Нема що їсти, поживна дорога, комітету добродійного ще не зорганізовано. Хліба майже не мож дістати. Нафти зовсім нема. Суди в повіті зовсім не урядують. Задумують утворити відділ краєвого ратункового комітету.

Чернівці (Буковина). В ночи дня 1 вересня війшли перший раз Москалі до міста. Один залізничний міст висаджено у воздух, другий спалений. Дуже богато населеня і австрійські власти виїхали з міста.

Зї з'їзду норвезьких королів.

Стокгольм, 20 грудня.

Про з'їзд королів Данії, Швеції і Норвегії видано такий урядовий комунікат:

"З'їзд трех королів отворено в пятницю промовою шведського короля Густава, який звернув увагу на одноцушне бажане трех північних королів захопати неутральність і вказав на се, що пожаданим було би тїсно означити співділанє 3 королївств для спільних цїлий. Він сказав, що запрошуючи монархів Норвеґії і Данії на з'їзд він чув глубоку відпічальність, яка спалаби на них, якби в теперішну пору занедбали які міри, потрібні для добра їх народів.

Король Данії Християн і король Норвеґії Гакон у своїх відповідях запевнювали про свою радість з приводу ініціятиви короля Густава і висловили свою надію, що конференція принесе користи для трех народів.

"Народи трех монархів і їх міністрів утвердили добрі відносини межи трома королівствами і уможливили згоду що до піднесених питань.

Остаточно згодили ся, єби дальше вести спільну акцію, так щасливо почату і уряджувати на будуче спільні наради трех урядів, кілько рази обставини будуть того вимагати".

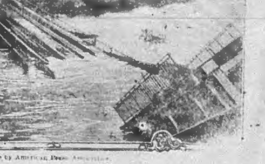

Photo by American Press Association

Знищений міст в Бельгії.

КАНАДА

часопись просьвітна, економічна і політична виходить кождого тижня у четвер.

Видавці: Руська Видавнича Спілка в Канаді.

Річна передплата $1.00
За границю $1.50
Поодиноке число ...... 5ц.

Адрес Редакції і Адміністрації: "КАНАДА" 261 Fort Street, Winnipeg, Manitoba.

CANADA
Ruthenian Weekly

Published by RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA

Subscription per Year $1.00
Foreign Countries $1.50
Single Copies 5c.

For advertising rates and all business matters address: RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. 261 Fort Str., Winnipeg, Man.

Уваги.

По причині Різдвяних Сьвят наша часопись "КАНАДА" слідуючого тижня не вийде, тому що й люди, які працюють при нашій часописі, хотять мати сьвята і відпочати. — Се єсть недільне число а слідуюче вийде дня 14-го Січня.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬ СЯ!

Ось і знов зближилось до нас велике Сьвято Народин Того, що усьому людському родови проголосив спасенє, любов і мир.

Христос раждаєть ся! По цілому сьвіту рознесло ся Імя Його і якась надземна непонятна сила потрясла підвалинами поганьського сьвіта.

Від тої хвилі почала ся борба поганьства з христіяньством, темноти зі сьвітлом, зла з добром, правди з неправдою, смерти з житєм.

Одні бажаючи любови, мира і спасения, пішли на місце народження Христа, щоби віддати Єму честь і поклін, другі поклоняючи ся поганьству почали шукати Його, щоби піймати і на хресті розпняти.

І треба було довгого часу, щоби Христос навчив людий правди, дав примір житя, а в кінци пожертвував Себе для спасения і добра цілого сьвіта. Отже сповнив ся, що записане було в законах Божих, вже з хвилею першої зьвізди, яка засяла над єго головою, яка вела царів до бідної стаєнки, зложити богаті і щирі дари. Пролитєм крови змив Він пляму первородного гріху, який тяжіє на всіх людях, а тим зближив їх до Царства Небесного.

Безграничною любовию навчив нас любити ворогів і прощати заподіяні нам кривди. Наукою просьвітив сьвіт, запалив вічно горіючий огонь, з якого весь народ черпає душевне тепло, силу і житє.

Спорачих погодив, а упосліджених і погорджених підніс до гідности, яка належить ся кождому, яко чоловікови.

І тим, які прибиті тяжким горем житя, які вже блукають мов вомні без потіхи і безнадійної будучности, заповідав вічну нагороду, коли они ті всі терпіння знесуть бодро.

Все Те, зробив Христос для добра цілого народу, який любив безмірно і для якого житє своє поклав.

То і не дивниця, що нині в очах кождого Христіянина богатого, чи убогого, здорового, чи хорого, вільного чи поневоленого покотить ся сльоза повної, нічим не висказаної втіхи, бо день сей є памятним душевного відродженя усіх народів цілого сьвіта. Але з жалем, коли поллять ся сльози повної втіхи — в день так сьвятої для нас памятки, другою струєю покотить ся сльоза повного смутку, жалю, невисказаного пригноблення на сам спомин, на муки Христові які він поніс за для гріхів наших — котрих ми не гідні а ні на волос не вистерігаємо ся. Така наша заплата, така наша вдяка..,

Погляньмо довкола себе. Он там потоками ллєть ся людська кров. Тут брат на брата нагтає, там ширить грішник — герой безбожність, а ось там висьміюють вірних слуг Христових, яких Він поставив для добра Церкви, для спасения Народу.

Цілий сьвіт, який гонить нині за марними грошем, здаєть ся, не чує вже голосу Того, що прийшов на сьвіт, несучи всім мир.

Боротьба, яка почала ся з хвилею приходу на сьвіт Христа, триває невпинно дальше. Слуги дявола, слуги власної амбіції і бізнесу, поборюють вірних слуг Христа, які стають в обороні Христа і Дому Христового — Церкви.

Перші ведуть борбу вогнем і мечем, вкладаючи в душі братню ненависть, а другі ведуть борбу словом не питомим — але словом Божим — яке сильнійше, чим меч, і яке пишає ся на віки у щирих католицьких серцях.

Імя Христа гомонить нині не лишень в юдейській земли але по цілім сьвіті.

Нині вже діла слуг Єго, стверджують заповідь Спасителя, що врата адові не одоліють Церкви, яка стоїть сильно оперта о Петрову скалу.

Всілякі повстають релігії і науки, всілякі приходять пророки, щоби баламутити нарід, все одначе розсипає ся і гине в забутю. Лишень Христова наука держить ся вічно сьвіжа, жива, незглубима.. І тисячами горнуть ся до неї її прихильники, побільшаючи свій табор під прапором любови, правди і мира.

..Глядїлисьмо на весь народ, а тепер погляньмо на наш український нарід, а побачимо і оцінимо як далеко пішла Христова наука і яку сьвітлу віднесла побіду.

..Руско - український нарід з давен - давна є христіяньским. Поганьства серед него нема. Боротьба на сім поли вже давно покінчена. Одно ще є лихо, яке вкорінилось в серцях українського народу — се незгода — яку плекають одиниці для свого "Я", чим ослаблюють не твердую і непохитну силу віри і Церкви — але усталюють і розвиток цілого українського народу на довгі віки і сї мають ще претенсию назвати ся — героями - борцями національної ідеї.

..Сумний се образ, але сумнійша ще судьба цілого українського народу.

Киньмо сей раз і безвихідну провалину, станьмо побіч себе під народним прапором, під прапором згоди, так як сего домагає ся наука Бога, котрого сьвято днесь обходимо а повно засьвітить перше нам — зьвізда нашого відродження.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬ СЯ!

Ukrainian Question.

In publishing the translation of the following protest lodged before the civilized world by our compatriots we desire to show that Belgium is not the only place in this grave conflict that is suffering the most from the hands of the despotic Kaiser. The story of the atrocities that have been committed and the hardships that have been imposed by the Kaiser's hordes upon the innocent people of Belgium have been presented before us with such undeniable and corroborative evidence that no man can hesitate in believing the same.

On the other hand here is the story signed by such eminent men of Ukraine, and which is corroborated not only by hundreds of private letters received daily by the relatives of Ukrainians (Ruthenians) in Canada, but also by Petrograd's official organs as well, which we have ample reason to believe, which story in itself is heart-breaking and which, we are sure, if read by our freedom loving British subjects will tend to raise their sympathy for over 200,000 Ukrainians naturalized British subjects, residents of our beloved Canada, and their suffering relatives in old Europe on the banks of the Vistula, Bug, Dniester, Dniepr and San rivers.

We are more than sure that half of the sufferings of our brothers and sisters in the eastern fighting zone will be relieved upon the representation that can be made by our British Government to the Russian authorities. And if such representation is made it will tighten the relationship between all the Ukrainian residents in Canada and the British Empire.

Celebrating our Christmas on January 7, 1915, we wish our Canadian citizens the compliments of the season and Good Will among Men.

PROTEST OF THE UKRAINIANS

Russia is taking advantage of the prevailing unsettled conditions of her transient occupation of East Galicia, with its capital, Lemberg, and the northern part of Bukowina, above all else, to destroy the Ukranian Nation during this focus of its present development, to undermine the foundations of this development, and to exterminate the Ukrainian Element.

In a protest, published three weeks ago, by the Ukrainian Representation of Parliament, this act of violence which was perpetrated by Russia against the religious liberty of the Ukrainian people in Galicia of the Greek-Catholic United Church. This act of violence was immediately followed by a second, more brutal and criminal, because directed against the whole nation, against its holiest possessions, its highest achievements, and against the foundations of its existence.

Governor-General of War Lieut Count Bobrinskij, appointed by the Russians for Galicia, issued a proclamation, on the thirtieth of September, 1914, in Lemberg, which was proclaimed also to be in force for Bukowina by the then Russian Governor Von Czernowitz Jewrejinow.

This proclamation contains, in four parts, a statement, in which, under penalty of three months in prison or three thousand rubels fine, it is forbidden to sell or loan from the libraries those books which have appeared outside the Russian border in the Russian language or in the Ukrainian tongue, and at the same time ordered that all such books everywhere must be separately collected and suppressed.

Since no Russian books appeared in Galicia and in Bukowina before the Russian invasion, yet on the other hand the Ukranian literature, bounded and forbidden in Russia, has since forty years ago developed almost exclusively in Galicia and Bukowina and its productions, above all, printed and spread abroad in the city of Lemberg, it is evident that these sneaky statements are directed plainly and exclusively against the Ukrainians of these two provinces.

These statements indicate nothing else than a continuance of the policy of extermination which Russia maintained for centuries against the existence and continuance of the Ukrainian nation, the same policy which induced Russia's ruler in the year 1680 to prohibit the whole church literature in the Ukrainian language, and in the year 1720 all Ukrainian books whatever; in the second half of the eighteenth century during the time of Ukrainian autonomy to destroy the wonderfully developed Ukrainian school system and in the nineteenth century, to oppose the holy leaders, with brutal persecutions and unheard of repressions, which policy reached its zenith, in the year 1876 Czar Alexander II, in the Ukase which completely banned the Ukrainian word out of Literature, and from all public activity of church and school.

By this means, Russia aims today to introduce the same conditions in the transient occupied territory, which became the home of the banished Ukrainian literature, and as the abovementioned proclamation applied to the whole Ukrainian literature, proscribing every printed word without exemption, and also all Ukrainian school books from elementary instruction up to university studies, and also to church and prayer books; therefore, it has doubtless no other object than to destroy, at one blow, the whole religious life of the Ukrainians, all their achievements, all results of their most zealous efforts of the last decades in the field of literature, science school, and church systems, and the entire Ukrainian religious culture.

Against this unheard of brutality, tending to the mockery and disgrace of the twentieth century, the continual oppression, which is even in gross contradiction of the point of view of the Academy of Science of Petrograd, which has expressly acknowledged the independence of the Ukrainian Nation and whose free development it took under its protection, in the name of Culture, the representatives of the Ukrainian Nation, raise a most solemn protest, in the name of the deeply wounded Ukrainian people.

We are thoroughly convinced that even these barbaric measures of Russia are unable to destroy the existence of our, so sorely tried nation, that the undying spirit of this nation, which during previous whole centuries of persecution and oppression on the part of "the liberator of slav brothers" was not broken, will in the present help to overcome these sad times and not bow before oppression.

The conduct of Russia against our nation, its hasty destructiveness, at a time and place, where it has no right to act or to decide, may give new evidence for the civilized world and for history, how the holiest of human [illegible] are handled by this country, and may add to the characteristic of the ethical foundations of that country.

Vienna, October, 1914.

For the Highest Ukrainian National Assembly:
Dr. Kost Lewyckyj, President.
Dr. Wladimir Baczynsky, Secretary.
For the Ukrainian Parliamentary Representatives:
Sr. Nikolai von Wassilko.
Dr. Eugen Petruszewycz.
Dr. Eugen Olesnyckyj.
Dr. Eugen Lewyckyj.
Dr. Basil Stefanik.
Sr. Wladimir von Singalewycz.
Sr. Elias von Semaka.
For the Union of the Liberation of Ukraine:
Al. Skoropys-Joltuchowskyj.
Wladimir Doroschenko.

В задушні дни.

Задушні дни, яких ніколи
Не було й може не буде.
Могили скрізь лягли по поли
І жаль, як ґураґан, гуде.

Як чорна хмара люд в жалобі
Спішить на кладбище. Вінки
Складають на коханім гробі
Сироти, родичі, жінки.

А кільки їх лежить там нині
В калюжах крови, без вінкір.
Як тії дуби в Верховині,
Котрою ґураґан летів.

Нема кому їх нарядити.
Є далеку виправити путь,
Лиш вітер хоче заводити.
Але гармати не дадуть.

Лиш зорі сяють понад ними.
Як в церкві безліч ясних сьвіч
І плаче степ слїзми дрібними.
Палахкотить крівава ніч...

Спіть тихо. Во прийде година,
Коли над вами запиите

ЕВРЕКА

МОЛОДЦІ!!!

Хочете, щоб на вашім лиці не було різних прищів раз на завсігди?

Хочете, щоб ваше лице лоснілось чисто, біле і молоде завсігди, купуйте і заживайте нашу масть "ЕВРЕКА."

ПАННОЧКИ І ПАНІ!!!

Хочете бути красними? то не потребуєте тратити цілу масу гроша на різні перфуми і косметики, що лише прикрашує ваше лице часово, а вкінци псує шкіру. Наша масть "ЕВРЕКА" раз на завсігди позбавить вас видатків і клопоту.

Після першої міктури "Еврека" ваше лице зістане на довший час вільне від прищів, плям і буде біле як сніг! — Одна міктура коштує $2.00, а пів $1.50.

Замовляйте на адресу:

EUREKA
686 Flora Ave. Winnipeg, Man. Canada.

"ЕВРЕКА" є винахід А. Хашкало, хеміка, що одержав дипльому і патенти від канадійського правительства в Отаві.

Замовляюча картка на „Канаду".

Ruthenian Publ. Co. Ltd.,
261 Fort Street, Winnipeg, Canada.

Прошу о висилку мені „Канади" почавши від ...

Імя ...
Адрес ...
Почта ...

"CANADA" 261 Fort Str., Winnipeg, Man.

Розкішним цвітом Україна —
Житя віддали ви за те.

I.

Опало листє. Смерть і тлінь.
Бездонний біль.
Летить в село від диких віл
Червоний кінь.

Без хвостів, без сїдла біжить.
Їздця згубив.
З дороги уступайсь, хто живе!
Червоний кінь біжить.

II.

"Де єсть твій дім, твій тихий дім?
Скажи, мій рідний брате..."
"Ударив з неба наглий грім,
Звалив мій дім, спалив мій дім.
Нема де зимувати".
"Де твоя жінка, діточки,
Де вірна челядина?"
"Он, бачиш тії могилки?
Скиглять вітри, летять галки.
Отсе моя родина".

("Діло" ч. 9. з 14 лист. 1914).

Ontario Hotel
858 MAIN STR.
Phone: St. John 605.
Jas. Hennessy, Propr.
Коли хочете вигідно жити, то найдіть до „ОНТАРІО". Чисті лїжка і добрі напитки, а по руп 12 столів. Добра їда і вечеря.

SAVOY HOTEL
C. F. HERBERT, Властитель.
Main Str., напротив C. P. R.
Станція і вікт 1 дол. денно.
Добрі вина, лікери і цигари.
Для бурдінґерів все по спеціальних цінах, а для дітей за половину ціни.
Отворено в день і в ночи.
Телефон Garry 4488.

EXCURSIONS
CANADIAN NORTHERN
ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ до всіх міст
ВСХІДН. КАНАДИ
Тепер час набути зимовий білєт.
Білети продають ся від 1-го грудня до 31-го. Важні на три місяці.
ДО СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ
ДУЖЕ ЗНИЖЕНІ ЦІНИ ДО місцевостей в
СЕРЕДНИХ ШТАТАХ.
Білети продають ся від 1-го до 31-го грудня. Важні на три місяці.
Можна затримати ся на дорозі. Дорога до вибору.
ЗНИЖЕНІ ЦІНИ
ДО ПОРТІВ АТЛЯНТИКУ.
До Англії і до полудневих міст.
Важні на пять місяців.
Дорога до вибору. Перший клас.
Пишіть або телефонуйте до котрого будь аґента або до:
R. CREELMAN,
General Passenger Agent
Winnipeg, Man.
Canadian Northern Railway

ПЕРШИЙ СЛАВЯНСЬКИЙ
NORTH WESTERN LIQUOR HOUSE
WESELAK & HRABI,
ВЛАСТИТЕЛІ.
Найлїпше горівка, пиво, лікери і вино, — Уміркованні ціни.
Виконуємо всі ордери за післяплатою.
Просимо о зичливість.
Телефон: Garry 4138.
309 Logan Ave., Winnipeg, Man.

THE SELKIRK HOTEL
Новий і модерний.
T. H. Nesbitt i J. M. Wilson Prop's.
Першорядний готель в північнім Вінніпеґу. Оплата і вікт від $2.00 і вгору на день. Найлїпшого сорта напитки в буфеті.
802-804 Main st, Phone S. J. 2533.

[illegible]

КОВБОК.

(Казка).

Всі кинулись до старого Ковбка, почали йому дякувати, цілувати в руки.

— Не треба, не треба! — боронивсь Ковбок. — Ви всі трох були чесними людьми і я вам дономіг. Хто як ходить так вам і знаходить! Ідіть домів, жийте чесно та в згоді, а Палія не зачіпайте: — він сам знайде собі кінець...

Попрощались всі трох з Ковбком тай пішли домів.

На самій царинї здибались з Палїєм, ішов кудись з топіром в руці, насвистував. Як побачив Юра, зблід-сполотнів, топір йому з рук випав, ноги трясуть ся, ось-ось впаде. Переляклась сарака, думав, що мара якась, душа Юрова, а по сам Юра живий назустріч йому йде. Хотів щось вимовити та губи щось невиразно белькочуть. А Юра зрівняв ся з ним, усміхнувсь тай каже:

"Та любчику! Та все зрадливий! Позбувся мене? Аби ти більше не здибавсь на моїй дорозі, бо лихо буде!" — плюнув йому в лице тай пішли всі трох далі в село.

Прийшли до Юрової хати, стали під вікном тай наслухують. Чують, а Юрова мати плаче-ридає, головою об стіл гримає, примовляє: "Сину мій, дитинко моя... на кого ж ти покинув мене стару - бідну... Саму як билиноньку. Пропав загинув... за який гріх, за чию біду - лиху?"

— Іди, Петре, — каже Юра, — до хати та побалакай з ненею, а я буду слухати, що неня казати муть. От підійшов Петро до дверей, грюкнув топором в двері: "А чи дома ґазди?!"

"А дома, дома — відповідає стара, — та тільки не всї..."

"А де решта?" — питає Петро.

"Гей, не питай мене чоловіче, бо трісне мені серце з жалю - розпуки — тай почала далі голосити: "На кого ж ти мене покинув"...

"А що дасте, як приведу вам вашого Юру — каже Петро. — Чи віддасте дочку за мене?"

"Гей не кпи, легіню, з біди моєї, бо біда не перед тобою, а за тобою ходить" кинула прикро Юрова неня.

"Ну, але скажіть, чи дали б дочку за мене, як би я..."

"Іди, чоловіче, від мене! Може ти сам його десь стратив! аж крикнула стара з жалем та болем. — Не то дочку, душу свою віддам тобі, дай лише Юру мого живого, або хоч неживого... На кого ж ти мене покинув... заголосила стара ще голоснійше. Там часом Юра вийшов тихенько до хати та й став біля порога.

"А подивіть - но, нене, чи не ваш се Юра стоїть" — каже Петро та й показує на двері.

Як враженою стрілою серпа, кинулась стара синови на груди...

V.

По Богородиці побрались Юра з Анницею, Петро з Марійкою — про Палія і слух загинув.

Того самого вечера, як Палій здибав Юру, якого він був певний, що забив — він зник з села. Опинив ся в далеких бутинах. Сумно й понуро було на души в Палія, так само як в тім лїсї густім - високім. Різні думки прошибали його мозок, свердлували не давали супокою ні в день ні в ночи. Та не сумлїнє мучило його, а заздрість немилосердна, невтишима. Він думав про Анницю та про Юру, які вони тепер щасливі, як то вони люблять ся і пекельний вогонь заздрости налив його серце. Не жалує зворушило його серце, а лиха думка, якби зігнати зі сьвіта щасливого Юру.

Раз ввечері ішов Палій лісом. Дивить ся, проти нього на старім ковбку сидить сивий дідок, гейби гуцул, лиш три пяди завбільшки. Сидить на ковбку, держить в руці люльку.

"Ага! се що за біда?" — подумав Палій, витріщивши очи на ковбка. Дуже він йому сьмішним здав ся: сам маленький, борода по-коліна, а люлька більша від нього; зареготавсь Палій.

— Як ся маєш, легіню! — каже до нього Ковбок.

Ще сьмілійше стало Палієви, бачучи, що воно таке мале та не подібне, а говорить, гейби чоловік; і він не відповівши на привитане, зареготав ся ще дужше.

— Гей, легіню, — каже Ковбок, — дай мені тютюну на раз накнути, стану тобі колись в великій пригоді...

"Чекай, дам я тобі зараз тютюну, стара жабо! " — подумав Палій і, вхопивши з земли камінюку, жбурнув нею з усієї сили в Ковбка. Дивить ся, а дідка вже нема, на дереві тільки слїд каміня лишив ся. "Певно се мені привиділось" — подумав він і пішов далі.

Якось за тиждень, чи за два після тієї стрічи з дідком, про яку Палій вже й забув, робив Палій при спусканю ковбків з гори в потік. Обструґані з кори, тяжкі й ховзкі, вони летїли з блискавичною швидкістю по ризах, себ-то по навмисно зроблених для них дорогах, застелених також гладенькими, але тонкими ковбками. Від самого верха гори аж до потока стояли гуцули на варті, подаючи вигуком "клейгов"! знак, що ковбок пущено з верха, і що він вже летить вниз. Се робить ся на те, аби стоячі внизу при потоці гуцули мали час відскочити на бік перед летючими ковбками. Палій був при потоці і розправляв з иншими гуцулами пригнані з верха ковбки. З верха ледво доніс ся крик горішнього вартового "Клей-г—ов!" чулось вже ближше. Вже чув ся з далека гриміт і гудїнє ковбка, що сам ховзький і тяжкий гнавсь по ховзкій настильці з стрімкого верха. Палієви видалось, що його хтось клике з раз і він забувши на небезпеку, вискочив з потока і став проти самої ризи. "Клейго—ов!" чулось вже подалеко, а стукіт і гудїнє ковбка зросли до незвичайної сили; здавалось, що якась демонська сила женеть ся з гори, нищучи, шалено мчучи все на своїй дорозі; видно ковбок незвичайної величини. "Клейго—ов!" заверещав трівожно про різними голосом передпослїдний вартовий, бачучи, що якийсь чоловік стоїть на дорозі ковбка. "Клейгов! Клейгов! Клейгов!" закричали не своїм голосом гуцули при потоці, чуючи наближене ковбка і бачучи, що Палій не рухаєть ся з місця, мов закамінілий. А Палій не міг порушити ні рукою ні ногою: страшний образ — привид стояв перед його очима — йому привиділось, що на самій середині ризи лежить Анниця, простягає до нього руки, молить о поратунок. Палій не кинуть ся до неї, вхопити її на руки, винести з страшного місця, але ноги не слухають його, мов прикипіли до земли, а очи Анниці повні жаху, розпуки, благаня... В тім він отямивсь, почувши розпучливий крик товаришів. Він підняв голову й побачив величезний ковбок, що гнавсь просто на нього. На ковбку сидів, мов на кони, сивий дідок в червоних штанах, з люлькою в руці й манив до себе пальцем. Палій кинув ся втікати, та вже було запізно: ковбок вігнавсь на нього, вдарив по ногах і, переїхавши по ньому, застів в потік. Коли до Палія підбігли перелякані товариші, вони його не пізнали: замість Палія лежала червона, неформна маса...

Се була помста Ковбка за себе і за Юру.

Конець.

РОСІЙСЬКА УКРАЇНА.

(Її поверхня, поділ території та статистика її населення).

Кілько саме єсть Українців в Росії? Де вони мешкають? Куди ростягає ся російська Україна?

На отсї цікаві питання так відповідає третє число часописи "Ukrainische Nachrichten", що виходить тепер у Відни у німецькій мові з цїлию інформувати чужинців про українську справу.

Російська Україна обіймає свою корінною територію, и ка становить центральні українські губернії, поверхню 510 тисяч квадратових кільометрів, яка ростягає ся від австрійської границї на заході аж до ріки Дону, на сходї і від Чорного Моря на полудни аж до ріки Припети на Півночи. Ціла територія, замешкала українським народом, має поверхні 250 тисяч квадратових кільометрів.

"На згаданій корінній українській території, основі України, утворили ся природно і історією три складові части:

Правобережна Україна, себ то на правім березї Дніпра, з губерніями: Київскою, подільською, волинською та недавно утвореною холмською;

Лівобережна Україна, себто на лівім березї Дніпра, з губерніями: полтавською, чернигівською, харківською; та

Степова Україна — на полудни над Чорним Морем, з губерніями: катеринославською, херсонською та таврідською.

На сїй території (без холмської губернії) було після переписї з року 1897 23 міліони 430 тис. 407 мешканців, в тім числї 17 міл. 5 тис. 688 Українців, себто 72 на кожних сто душ населения. В році 1900 на тїй території було 30 міл. 360 тис. душ, межи ними 22 міліони Українців.

"Кромі сеї корінно - української території Українці замешкують ще поважні части отсих сусідних губерній: курської, вороніжської, донської, ставропольської і других. Є українські кольонії в губернії самарській, над Волгою, на Кавказї і в Сибіри, де сильно переважає українська кольонізація.

"В цілій Росії було після переписї з року 1897 27 міліонів Українців, тепер загальне число українського населения в Росії виносить понад 33 міліони.

"Відносини територіальні і населення корінної української землї представляють ся в поодиноких губерніях в отсей спосіб:

Полтавська губернія
Поверхня в квадратових кільометрах 50.000.
Всего населения: 2.778.151.
В ім числї Українц. 2,583.133
Москалї: 74.285.
Жидів (Євреїв): 110.332.
Поляків: —
Німців: —
Других: —

Чернигівська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах: 52.000.
Всего населения: 2,297.854.
Українців: 1,526.072.
Москалів: 495.963.
Жидів: 113.787.
Поляків: —
Німців: 16.037.
Других: 151.465.

Харківська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах: 54.000.
Всего населения: 2,492.316.
В тім числї Українців: 2,009.-411.
Москалів: 451.194.
Жидів: —
Поляків: —
Німців:
Других: —

Разом: Лівобережна Україна:
Поверхня в квадратових кільометрах: 156.000.
Всего населения: 7,568.321.
Українців: 6,118.616.
Москалів: 1,021.442.
Жидів: 224.139.
Поляків —
Німців: 16.037.
Других: 151.465.

Київська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах: 51.000.
Всего населаня: 3,559.229.
Українців: 2, 819.145.
Москалів: 215.816.
Жидів: 430.489.
Поляків: 68.791.
Німців: —
Других: —

Волинська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах 69.000.
Всего населения: 2.989.482.
Українців: 6.118.616.
Москалів: 108.683.
Жидів: 394.774.
Поляків: 184.161.
Німців: 171.331.
Других: 27.670.

Подільська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах: 42.000.
Всего населения: 3,018.299.
Українців: 7.357.543.
Москалів: 99.818.
Жидів: 369.306.
Поляків: 69.156.
Німців: —
Других: 26.156.

Разом: Правобережна Україна:
Поверхня в квадратових кільометрах: 162.000.
Всего населения 9, 567. 010.
В тім числї Українців: 7,857.543.
Москалів: 424.317.
Жидів: 1,194.569.
Поляків: 322.108.
Німців: 171.331.
Других: 54.184.

Катеринославська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах: 62.000
Всего населения: 2.113.674.
Українців: 1.456.369.
Москалів: 379.026.
Жидів: 99.152.
Поляків: —
Німців: 80.979.
Других: 65.993.

Херсонська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах: 70.000.
Всего населения: 2,733.612.
В тім числї Українців: 1.462.-039.
Москалів: 598.333.
Жидів: 332.537.
Поляків: 30.894.
Німців: 123.453.

Таврийська губернія:
Поверхня в квадратових кільометрах: 60.000.
Всего населения: 1.447.790.
В тім числї Українців: 611.-121.
Москалів: 414.089.
Жидів: 55. 418.
Поляків: —
Німців: 78.305.
Других: 256.162.

Ціла Степова Україна:
Поверхня в квадратових кільометрах: 192.000.
Всего населения: 6.295.076.
Українців: 3.529.529.
Москалів: 1,391.448.
Жидів: 487.107.
Поляків: 30.894.
Німців: 282.737.
Других: 495. 058.

Разом: Україна на правім і лівім березї Дніпра та Степова Україна:
Поверхня в квадратових кільометрах: 354.000.
Всего населения: 15,862.086.
Втім числї Українців: 10,887.072
Москалів: 1,815.765.
Жидів: 1,681.676.
Поляків: 353.002.
Німців: 454.068.
Других: 549.492.

Разом: Ціла корінна українська територия в Росії:
Поверхня в квадратових кільометрах: 540.000.
Всего населения: 23.430.407.
Українців: 17.005.688.
Москалів: 2.837.207.
Жидів: 1,905.815.
Поляків: 353.002.
Німців: 470.105.
Других: 700.957.

"Кромі народів, згаданих на табельці, живуть ще на корінній українській території отсї народи: (вони разом счислені в рубриці: "Других").

Білорусів — в північній части чернигівської губернії 151 тисяч 465 душ.

"Чехів — у волинській губернії 27 тис. 784 душ.

Чехів — в херсонській губернії: 147 тис. 218 душ.

Болгарів — в херсонській губернії: 25 тис. 685 душ.

Болгарів — в Таврії: 41 тисяч 260 душ.

Греків — в степовій Україні: 86 тис. 784 душ.

Татарів — в Таврії 196 тисяч 854 душ.

Татарів — в Катеринославській губернії: 17.253 душ.

"Як видно з табелї, територія правобережної України (без холмської губернії і Степової України) займає разом 354 тис. квадратових кільометрів поверхні і числила в р. 1897 коло 16 міліонів мешканців, межи ними 11 міл. Українців, або 68 на кожду сотку всего населення. Тепер живе на сїй території коло 20 міліонів мешканців. Вже ся частина України могла би становити основу до заложення української держави, яка була би здібна до самостійного політичного та господарського житя."

Читайте і ширіть "Канаду" від хати до хати і з рук до рук.

???

Кождий повинен мати у себе цікаву книжку "Велика Европейська Війна", в якій можна довідати ся богато цікавих річий про теперішну війну.

112 сторін друку; 25 гарних воєнних образків!

Коштує лише 40 цт.

Адресуйте так:

"ШІННА"
900 Аберден Аве. Вінніпег.

БАТЬКО РОДИНИ, або кожний мущина, котрий має понад 18 літ, може взяти гомстед, чверть секції отвореної домініяльної землї в Манітобі, Саскачевані і Алберті. Зголошуючий ся мусить явити ся особисто в аґенції домініяльних земель або в суб-аґенції дістріктовій. Брати гомстед через повномочія, можна брати в кождого місцевого аґента домініяльних земель (не суб-аґента) після певних умов.

ОБОВЯЗКИ — мешкати на фармі і управляти землю через три роки. Гомстедовець може мешкати на фармі не менший як 80 акрів не дальше як 9 миль від гомстеду — на певних умовах. В кождім випадку вимагає ся хати в котрій можливо мешкати, хиба тоді ні, коли повинности сповняння відбуває ся в сусідстві.

В деяких дістріктах гомстедовець може примкнути чверть секції сусідуючої з його гомстедом. Ціна три долари за акр.

Обовязки: — Шість місяців мешкати кождого з шість років від дня вступу (включаючи час потрібний до удержання патенту на гомстед) і пятьдесять акрів обробити.

Гомстедовець, котрий використував си правом одержання гомстеду і не може взяти примкнення, може купити гомстед в певних дістріктах в ціні 3 дол. за акр.

Обовязки: — мусить мешкати через шість місяців кождого року через три роки. Виробити 50 акрів побудовати хату вартости 300 дол.

Скількість обробленої землї може бути зменшена тоді коли земля є корчовата або камениста.

W. W. Cory,
DEPARTMENT OF THE INTERIOR.
Ottawa, Ont.

Борис Грінченко.

СМЕРТЬ ОТАМАНОВА.

На ліжку твердому — на голій землі,
Вгорнувшись в козацьку керею,
Лежить головою на простім сідлі,
Отаман козацький і ждав, щоб прийшли
Хвилини розлуки з землею.

І шабля та вірна край його була —
[illegible]
Багато походів вона відбула,
Багато голов з плеч могутних стила —
Блискуча козацька шаблюка.

Не раз же він шаблю під Турка в наїзах
Не раз і з Ляхами стинав ся,
Не раз по широких кубанських степах,
Щербив на татарських її головах
І часом з Москвою рубав ся.

Багато за віру він крови пролив
За рідную мати — Вкраїну!
На руському тілі він ран не лічив,
Живий повертав ся із лютих боїв,
Хоч бивсь завсігди до загину.

І от-же: не в чесних воєнних боях,
Де крови без міри лило ся,
Не в лютих ворожих, зрадливих руках,
Не в тернах з Татарами в чистих степах
Йому умерать довело ся:

Він сам умирав в свому курині,
Ліжковою смертю вмирав...
Навкруг тільки стіни похмурі й сумні
Та курні, ховаючи сльози дрібні,
На його сумний поглядав.

І тяжко старому. І куру тоді
Він кличе до себе рукою
І каже він: "Куре мій вірний, піди!
До мене ти хлопців моїх приведи, —
Прощатись хай прийдуть до мене".

І стало козацтво круг його смутне
І ждуть всі останньої мови...
"Спасибі вам, діти!" — він каже: "мене
Зла доля в остатню дорогу жене, —
Бувайте ж, діти здорові!...

Але умирати в сьому курині
І лежнем лежати — несила:
Степ скрізь оживає тепер по весні,
Веселі лунають і дзвонять пісні, —
Мене-ж тут недоля звалила.

Вволіть мою волю в останній сей час:
Мене на коня посадіте...
Хай, поки ще світ мені божий не згас,
Вступлю я в стремена і гляну ще раз
На батька, на степ, мої діти!..."

І загад останній почувши сумний,
Козацтво коня вже сідлає,
І батька старого садовлять вони
І тихо рушають у степ, у рясний,
І тихо кінь вірний ступає.

І йдуть всі мовчки. Степи навкруги,
Як море безкрає, хвилюють.
І з далека ледви мають луги,
І зріють Дніпрові круті береги,
Могили [illegible] сумують.

І йдуть все далі. В траві промайнуть
Квітки головками своїми;
В високій шириві орел [illegible].
[illegible]
І пісня вливає над ними.

І йдуть все далі... В траві промайнуть
Сайгак чи коза швидконогі
І зникнуть безслідно... І ось уже чуть,
Як виють і плещуть, і б'ють, і ревуть
Дніпрові незнані пороги.

І далі знову... Смутні козаки
Ні слова іще не сказали;
Отаман мовчить, похилившись до луки,
Спустивши свій повід не рушить руки
І їде все далі та далі.

І тихо спитав ся в козацтва один:
"Чи, батьку, не час нам до дому?"
Але не відмовив нікого ж він,
І знову всі їдуть ще кілька хвилин, —
Він знову нічого нікому.

І кожен зупинили коня
І отаманів кінь зупинив ся.
Отаман одразу схилив ся на коні,
Й заснув він в останнім довічному сні.
На руки їм мертвий схилив ся...

Звідки пішла назва "Коляда"?

[illegible]

П. К.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

[illegible]

— Твій брат Гриць.

II.

Лист з містечка Поздову, ... Стрий, писаний 2. падолиста, 1914 р. ...

[illegible]

Твоя жінка.

ЗІ ЛЬВОВА.

[illegible]

Начальник Львова, [illegible]

В львівських аптеках, [illegible]

Директор бюра статистичне... [illegible]

100000 рублів запомоги на рідне місто Львова.

[illegible]

Начальником столичних... [illegible]

Антоїнвації Львова.

[illegible]

Росія вже помічне.

[illegible]

Володітелі замочених тепер між собою воюючих європ. держав. 1) Пуанкаре, президент Франції; 2) Франц Йосиф I., цісар Австро-Угорщини; 3) Юрій V., король Англії; 4) Вільгельм II., цісар Німеччини; 5) Микола II. цар Росії.

ЕМІГРАНТИ.

[illegible]

П. Карманський.

Бій Москалів з Німцями в Східних Прусах.

ЛИСТ З ГАЛИЧИНИ.

[illegible]

Твоя жінка М. Ш.

Фельдмаршал фон Гінденбург. Головно-командуючий німецькими військами на східнім терені війни.

[illegible]

В ГАЛИЧИНІ.

[illegible]

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ШКІЛ В ГАЛИЧИНІ.

[illegible]

Воєнні генерали: 1) Франц. ген. Джофре; 2) Франц. ген. По; 3) Нім. ген. Клюк; 4) Рос. ген. Ренненкампф; 5) Англ. ген. Сер Джон Френч.

Німецька 42 цм. армата з фабрики Круппа, яка кількома вистрілами нищить найсильніші новочасні форти.